

T. C.
YARGITAY
9. Hukuk Dairesi

Esas No : 1988/4790
Karar No : 1988/6398
Karar Tarihi : 9.6.1988

Karar Özeti : İş Kanununun 14/1 maddesi, kıdem tazminatının hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye ödenmesini öngörmüştür. Bu kural kamu düzeni ile ilgilidir. Mevsimlik işçilerin her yıl çalıştığı veya çalışılmış gibi kabul edilen günler toplamının 365'e bölünmesi suretiyle yıla çevrilerek kıdem tazminatı süresinin hesaplanması gerekir. Her mevsim bir yıl kabul edilerek fazla kıdem tazminatı ödenip ödenmediği araştırılmalıdır.

Dava : Davacı, davalıya yapılan fazla ödemenin tahsili ile bu konuya vaki itirazın iptaline karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, davayı reddetmiştir.

Hüküm, süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

Yargıtay Kararı : 1475 sayılı İş Kanununun 14'cü maddesinin 1. fıkrasına göre kıdem tazminatının hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye ödenmesi öngörülmüştür. Bu kural kamu düzeni ile ilgili olup, TİS'leri ile aksi kararlaştırılamaz. Dosya içeriğine göre,

davacının davalıya ait işyerinde mevsimlik işçi olarak her yıl muayyen sürelerde çalıştığı tartışmasızdır. Bu durumda davalı işçinin her yıl çalıştığı ve çalışılmış gibi kabul edilen süreler toplanarak 365'e bölünmek suretiyle yıla çevrilip kıdem süresinin tesbiti gerekir. Bu itibarla, davacının daha önce her mevsim bir yıl kabul edip buna göre yaptığı ödemenin Yasaya aykırı olduğu ortadadır. Toplu İş Sözleşmesindeki hükme göre Mahkemece aksi düşüncelerle davanın reddine karar vermiş olması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir. Zaman aşımı def'ide incelenerek sonucuna göre bir karar verilmelidir.

Sonuç : Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 9.6.1988 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T. C.
YARGITAY
9. Hukuk Dairesi

Esas No : 1988/5681
Karar No : 1988/7384
Karar Tarihi : 5.7.1988

Karar Özeti : Çalışma belgesinin vaktinde verilmediğini veya belgede gerçek dışı yazılar bulunduğunu, kendisine yapılan işnadlar sebebiyle iş arayıp bulamadığını iddia ve ispat edemeyen kimse iş akdinin feshinden sonraki boşa kaldığı dönem için İş Kanununun 13/son ve Borçlar Kanununun 325. maddeleri hükümlerine dayanarakta tazminat isteyemeyeceğinden davanın reddine karar verilmesi gerekir.

Dava : Davacı, iş akdine haksız son verildiğinden uğradığı maddi ve manevi zararın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm, süresi içinde taraflar avukatlarınca temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

Yargıtay Kararı : 1 — Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davanın tüm temyiz itirazlarının reddine,

2 — Davalının temyizine gelince :

Davacının hizmet akdi işveren tarafından 21.1.1981 tarihinde feshedilmiştir. Davacı, 25.1.1985 tarihinde açtığı bu davada fesih tarihi ile dava tarihi arasında geçen sürede kendisine yapılan isnadlar sebebiyle iş bulamadığını ileri sürerek, boşta kaldığı bu süre için gerçekleştirilecek olan ücret, ikramiye ve makam tazminatının tahsilini istemiştir.

Mahkeme, bu haklardan anılan süre içinde gerçekleşen miktarlara karar vermiştir.

İsteklerin kanuni dayanağı 1475 sayılı İş Kanununun 13'cü maddesinin son fıkrası olmak gerekir.

1475 sayılı İş Kanununun 13'cü maddesinde süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitlerinde gerek işverenin ve gerekse işçinin orada öngörülen ihbar önellerine uymak yada ihbar önellerine ilişkin ücret tutarında tazminat ödemek suretiyle feshedebilecekleri işverenin fesih hakkını kötüye kullanması halinde de ihbar önellerine ilişkin ücretin 3 katı tutarında tazminat ödeneceği belirtildikten sonra son fıkrasında da " tarafların ayrıca tazminat isteme hakları saklıdır" sözleri yer almaktadır.

Böylece taraflara hizmet akdinin fesih halinde ihbar oneli yada bu önellere ait ücret tutarında tazminat ödeme yükümlülüğü getirildikten başka fesih nedeniyle bir zarar meydana gelmiş ise, ayrıca o zararı isteme hakkı da tanınmış bulunmaktadır.

Ancak burada önemli olan nokta, söz konusu tazminatı isteme hakkının hangi hallerde doğacağıdır, zira 13'cü madde uyarınca taraflara tanınan fesih yetkisi için yasada ayrıca herhangi bir koşul öngörülmemiştir.

Öte yandan hizmet akdinin feshi, tek yönlü irade beyanı ile hukuki sonuçlarını

hasıl eden bozucu yenilik doğuran bir hak olup, bu yoldaki irade beyanının karşı tarafa ulaşması ile taraflar arasındaki fiili ve hukuki ilişki sona erer. Böyle olunca kural olarak taraflar artık sözleşmenin bitiminden sonraki dönem için herhangi bir hak iddiasında bulunamazlar ve işçi iş bulamamaktan dolayı boşta kaldığı süre için herhangi bir ücret veya tazminat isteyemez. Boşta kalınan süreye ait ücret isteğinin kanuni dayanağı ise, ancak Borçlar Kanununun 325'ci maddesi olabilir ki, bunun için de taraflar arasında bir hizmet akdi ilişkisinin bulunması şarttır. Hizmet akdi ilişkisi mevcut değilse, Borçlar Kanununun 325'ci maddesi uygulanamayacaktır.

Şu durumda hizmet akdi feshinin gerçekleşmesinden sonraki boşta geçen dönem için Borçlar Kanununun 325'ci maddesi hükmüne dayanılarak istekte bulunulamaz.

Davacının kendisine isnad olunan eylemlerden dolayı iş bulamadığından bahisle bu süreye ait hakların tazminat olarak verilmesi isteğinin İş Kanununun 20'ci maddesine ve genel hükümlerine göre irdelenmesine gelince: İş Kanununun 20'ci maddesine göre işçiye çalışma belgesi verilmesi gerekmektedir. Belgenin vaktinde verilmemesinden veya belgede doğru olmayan yazılar bulunmasından zarar gören işçi veya bu işçiyi işe alan yeni işveren, eski işverenden zarar ve ziyan isteyebilir. Davacı kendisine çalışma belgesinin vaktinde verilmemesi veyahut belgede doğru olmayan yazılar bulunduğunu iddia ve isbat etmemiştir. Bunun dışında genel olarak iş bulamadığından söz etmiş; fakat, iş arayıp bulamadığını ve iş bulamamakta kendisine yapılan isnadların rol oynadığını ve feshin kötüniyete dayandığını usulen isbat etmiş de değildir. Bu nedenlerle sabit olmayan davanın reddi gerekir. Davacı, ancak kendini haklı gördüğü takdirde feshin hukuki sonuçları ile ilgili olarak ihbar ve kıdem tazminatı isteyebilir. İhbar ve kıdem tazminatının da ayrı bir dava ile hükme bağlandığı ve buna ilişkin hükmün 4.7.1988 tari-

hinde onanmak suretiyle kesinleştiğide bilinmektedir.

Sonuç : Temyiz edilen kararın yukarıda 2'ci bentte yazılı sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 5.7.1988 gününde oybirliğiyle karar verildi.

T. C.

YARGITAY

9. Hukuk Dairesi

Esas No : 1988/5786
Karar No : 1988/7462
Karar Tarihi : 7.7.1988

Karar Özeti : 2705 sayılı Kanununun geçici 1. maddesi gereğince belediye elektrik hizmetleri işyerlerinde çalışan işçiler, 1 Kasım 1982 tarihindeki ücret ve diğer özlük hakları ile birlikte T.E.K. na devredilmiş bulduklarına göre o tarihten sonra eski işverenin sözleşmelerde bir değişiklik yapma yetkisi kalmaz. Toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerlerinde işverenin değişmesi toplu iş sözleşmesini sona erdirmez. Devirden sonra eski işverenin işçiler lehine yapacağı değişiklikler ve yeni işverenin taraf olmadığı davalar sonunda alınan kararlar dahi yeni işvereni bağlamaz.

Dava : Davacı, ücret ve yevmiye farklarından doğan alacağının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm, süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

Yargıtay Kararı : Davacı, işyerinde çalışmakta iken 15.2.1983 tarihli Belediye Encümen Kararının muvazaaya dayandığı ücreti 1700 TL. ya çıkarılmıştır. Ancak işyerini devralan T.E.K. idaresi, Belediye Encümen Kararının mucazaya dayandığı bu bakımdan kendilerini bağlamıyacağı ve işyerindeki diğer işçiler ile aradaki farkına

sebebiyet verilmemesi düşüncesiyle davacıya 1700 TL. ücreti uygulamıyarak, 817 TL. ücret uygulanmıştır. Davacı iki ücret arasındaki farka ilişkin bu davayı açmıştır. Mahkemece istek gibi karar verilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, işyeri Belediyeden T.E.K.'na 2705 sayılı Kanunla devredilmiştir. Bu Kanunun geçici 1. maddesinde işçilerin ... hizmet akitleri, T.İ.S. leri, sorumlulukları ve özlük haklarıyla 1 Kasım 1982 tarihinde T.E.K.'na bağlanacağı ve devredileceği yazılıdır. Şu durumda Belediyenin elektrik hizmetleri işyerinde çalışan işçilerin 1 Kasım 1982 tarihli ücretleri ile birlikte T.E.K. idaresine devredilmiş olması gerekir. Bu tarihte ise, davacının günlük ücretinin 817 TL. olduğu anlaşılmaktadır. Böyle olunca artık hukuken devir tarihinden sonra eski işverenin sözleşmelerde ve işçilerin özlük haklarında bir işlem ve değişiklik yapmaya yetkisi olmaması icap eder. Bunun sonucu olarak devirden sonraki bir tarihe raslayan Belediye Encümeninin ücretlerin yükseltilmesine ilişkin 15.2.1983 tarihli kararına itibar edilemez. Bu nedenle de yeni işveren durumundaki T.E.K. idaresini bağlayıcı olmaz. Davacının devirden çok sonra 1986 yılında evvelki işveren Belediye aleyhine bu konuda açtığı ve lehine sonuçlanıp temyiz edilmeyerek kesinleşmiş olan davada az önce açıklanan sebeplerden dolayı ve esasen taraf olmayan davalı kurumu bağlamaz ve onun hakkında kesin hüküm teşkil etmez. Öte yandan 1700 TL. ücret davacıya önceki işveren Belediye tarafından uygulanmış da değildir. Bu nedenlerden dolayı davalının yapmış olduğu işlemde bir isabetsizlik yoktur. O halde davanın reddine karar vermek gerekir. Mahkemenin aksine düşünce ile davayı kabul etmiş olması bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç : Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan sebepten BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 7.7.1988 gününde oybirliğiyle karar verildi.